

ರೊಟ್ಟಿ

ಬೇಸಿಗೆ. ನೆರಳಿದ್ದಲ್ಲ ಜನ, ತೇವವಿದ್ದಲ್ಲ ನೋಣ.
 ಸಿಂಗಾರಪೇಟೆಯ ಸ್ವೇಷನ್‌ನಲ್ಲಿ ವಾರದ ಕೆಳಗೆ ರೈಲಿನಿಂದ
 ಇಳಿದಾಗ ಆಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಗಮನಿಸಿರಲಿಲ್ಲ; ಅತ್ತಿಂದಿತ್ತ ಇತ್ತಿಂದತ್ತ
 ಓಡಾಡುವ ಕೂಲಿಗಳು; ಹರಿದ ಬಟ್ಟೆ, ಕೊಳಕು ಮೈ, ಕಂಕುಳಲ್ಲಿ
 ಮಕ್ಕಳು. ಸ್ವೇಷನ್ನು ತುಂಬ ಇಂಥವರು; ಗೋಡೆಗಳ ಮೇಲೆಲ್ಲ
 ತನಗೆ ಅರ್ಥವಾಗದ ಬಣ್ಣದ ಚೀಟಿಗಳು, ಬೈದಾಟಗಳು. ಸ್ವೇಷನ್ನಿಗೆ
 ಹಿಂಭಾಗಕ್ಕೆ ಒತ್ತಟ್ಟಿಂದ, ನೆಲದಿಂದ ಆಕಾಶದ ತನಕ, ಹೂಗೆ;
 ಊರೊಳಗೆ ಹೋದರೆ ಹತ್ತಾರು ಮೆರವಣಿಗೆ. ಅಂಥ ಹಲವು
 ಮೆರವಣಿಗೆಯ ಬ್ಯಾನರು, ಬೋರ್ಡುಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯಲು
 ಯತ್ನಿಸಿದ್ದಳು, ಸಾಧ್ಯವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಬಾಣಂತಿ ಮಗಳ ಹತ್ತಿರ
 ಚರ್ಚಿಸಲು ಯತ್ನಿಸಿದ್ದಳು; ಆದರೆ ಮಗಳು ಹೆದರಿದಂತಿತ್ತು. ತನ್ನ
 ಗಂಡನ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತಾಡಲು ತಾಯಿ ಹವಣಿಸುತ್ತಿರಬಹುದೆಂದು
 ಹಾರಿಕೆಯ ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟು ಸುಮ್ಮನಾಗಿದ್ದಳು. ಅಳಿಯ ಆಫೀಸಿ
 ನಿಂದ ಬಂದಾಗ ಮಾತಾಡಲು ಅವಕಾಶ ಕೊಡದೆ ಹೊರಟು
 ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ. ಮಗಳಿಗೆ ತಂದ ತಿಂಡಿ ಪದಾರ್ಥ ಕೊಟ್ಟು ಒಂದು
 ವಾರ ಆರೈಕೆ ಮಾಡಿ ತನ್ನ ಪುಟ್ಟ ಟ್ರಂಕು ಬ್ಯಾಗು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು
 ಊರಿಗೆ ಹೊರಟಳು. ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ತಿನ್ನುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮಗಳು
 ಹಣ್ಣು, ರೊಟ್ಟಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಳು.

ಮಗಳ ಮನೆಯಿಂದ ರೈಲ್ವೆ ಸ್ವೇಷನ್ನಿಗೆ ನಾಲ್ಕು ಮೈಲಿ.

ರಣಬಿಸಿಲಿನಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬಳೇ ನಡೆಯಲು ಬೇಸರವಾಗಿ ಗಾಡಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಮನಸ್ಸಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಎರಡು ರೂಪಾಯಿ ಬಿಚ್ಚುವ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲದೆ ನಡೆದು ಬಂದಿದ್ದಳು.

“ನಾಲ್ಕು ಮೈಲಿ ನಡೆದಾಯಿತು. ಇದೊಂದು ಸ್ಟೇಷನ್ ಅಂತೆ. ನಿಂತೊಳ್ಳೋಕೆ ಕೂಡ ಸರಿಯಾದ ಜಾಗ ಇಲ್ಲ” ಎಂದು ಆಕೆ ಜನ ತುಂಬಿದ್ದ ಪ್ಲಾಟ್‌ಫಾರಂನ ಒಂದು ಕಂಬದ ಹತ್ತಿರ ನಿಂತು ಪಕ್ಕದ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಗೊಣಗಿದಳು. ಆದರೆ ಆ ವ್ಯಕ್ತಿ ಅಲ್ಲಾಡದೆ ನಿಂತಿತ್ತು. ಕಾಲಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಸಿಂಬಳಕ್ಕೆ ಮುತ್ತಿದ ನೋಣ ತನ್ನ ಕಾಲುಗಳ ಹತ್ತಿರ ಬಂದಾಗ ಕಸಿವಿಸಿಯಾಯಿತು. ಸುತ್ತ ನೋಡಿದಳು. ಎಲ್ಲಿ ಹೋದರೂ ದಾಳಿ ತಪ್ಪದೆಂದು ಸುಮ್ಮನೆ ನಿಂತಳು. ಕೊಂಚ ಕೂಡ ಮಿಸುಕದೆ ನಿಂತಿದ್ದ ತುಂಬು ಕೂದಲಿನ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಕುತೂಹಲವಾಯಿತು. ತಲೆಯಿಂದ ಇಳಿದ ಉದ್ದನೆಯ ಕೂದಲು; ಘಜದಿಂದ ಅಡಿಯವರೆಗೆ ಹಸಿರಾದ ಕೊಳಕು ಬಟ್ಟೆ... ಗಮನ ಸೆಳೆಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಕೆಮ್ಮಿದಳು. ವ್ಯಕ್ತಿ ನಿಧಾನಕ್ಕೆ ಯಾಂತ್ರಿಕವಾಗಿ ಕತ್ತು ತಿರುಗಿಸಿತು. ಹೆಂಗಸಲ್ಲ, ಗಂಡಸು. ಜ್ವರದಿಂದ ಸೋತುಹೋಗಿದ್ದ ಮುಖ, ಕಣ್ಣುಗಳ ಸುತ್ತ ದೊಡ್ಡ ಕಂದಕಗಳು, ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದಷ್ಟು ಗೆರೆಗಳು. ಮುಖದ ತುಂಬ ಕೋಪ, ನೋವು. ಆಕೆಗೆ ಸಂಕೋಚವಾಯಿತು. ತನ್ನ ಟ್ರಂಕು, ಬ್ಯಾಗನ್ನು ಮೆಲ್ಲಗೆ ಹತ್ತಿರ ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಕಂಬದಿಂದ ಕೊಂಚ ದೂರ ಸರಿದಳು. ಆದರೆ ಆ ವ್ಯಕ್ತಿ ಕೂಡ ಸ್ವಲ್ಪ ಅತ್ತ ಸರಿದು ಅವಳ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣಟ್ಟು ನೋಡತೊಡಗಿದ. ಬೇರೆ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಲು ಯತ್ನಿಸಿದಳು, ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟರೆ ಆತ ಹಿಂಬಾಲಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿತ್ತು. ಸುತ್ತ ಓಡಾಡುವ ಜನ. ಅವಳ ತಳಮಳ ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ ತಮ್ಮ ಕೆಲಸದ ಮೇಲೆ ತಾವು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು; ಅವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಬೇಕೆನ್ನಿಸಿತು. ಆದರೆ ಧೈರ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆದದ್ದಾಗಲಿ ಎಂದು ಮೊಂಡು ಧೈರ್ಯ ಮಾಡಿ ನಿಂತಳು. ತನ್ನಂತೆಯೇ ಕಂಬಗಳ ಹತ್ತಿರ ಬುಟ್ಟಿ, ಬ್ಯಾಗು, ಪಾತ್ರೆಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕಾದಿದ್ದವರು ಅನೇಕ ಜನ. ಕೊಳಕರು, ಎಲ್ಲಿ ಬೇಕೆಂದರಲ್ಲಿ ಕೂತುಕೊಳ್ಳುವವರು, ಉಗಿಯುವವರು; ನೋಡುತ್ತ ನೋಡುತ್ತ ತಲೆ ಸುತ್ತಿ ಬಂದಂತಾಯಿತು. ರೈಲಿನ ಆಗಮನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಬೆಲ್ಲೊಂದು ಹೊಡೆಯಿತು. ರೈಲು ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಬರಬಹುದೆಂದು ಯಾರನ್ನಾದರೂ ಕೇಳಬೇಕೆನ್ನಿಸಿತು, ಬಾಯಿ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಗೇಟಿನ ಪಕ್ಕದ ಪೋರ್ಟಿನ ಮೇಲೆ ಯಾವನೋ ರೈಲ್ವೆ ನೌಕರ ಅದೇನನ್ನೋ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದ. ಆತ ಬರೆದು ಹೋದ ಮೇಲೆ ಕಾಣಿಸಿತು: “ಈವೊತ್ತು ರೈಲು ಒಂದು ಗಂಟೆ ತಡ.”

ವ್ಯಕ್ತಿ ಬೇರೆ ಕಡೆ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ. ಕೊಂಚ ಸಮಾಧಾನ.

ಮಕ್ಕಳು, ಮರಿಗಳನ್ನು ಆದಷ್ಟು ಬೇಗ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು, ಅವರ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಕೇಳಬೇಕೆಂದು ಆಶೆಯಾಯಿತು. ಹಸಿವೆ ಬೇರೆ, ಜನರೆದುರು ತಿಂದು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಉತ್ತರ ಒಂದೇ. ಮೆಲ್ಲಗೆ ಬ್ಯಾಗು ತೆರೆದು ರೊಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ಎಳೆದುಕೊಂಡಳು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡನ್ನಾದರೂ ಚಿಕ್ಕಮಗುವಿಗೆ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಪ್ಯಾಕೆಟ್ಟು ಬಿಚ್ಚಿ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಳು. ಒಂದನ್ನು ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಇಟ್ಟು ಮಿಕ್ಕವನ್ನು ಕಾಗದದಲ್ಲಿ ಮುದುರುತ್ತಿದ್ದಾಗ...

ಉದ್ದ ಕೂದಲಿನ ವ್ಯಕ್ತಿ ನಾಲ್ಕೇ ಗಜ ದೂರದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಇಷ್ಟು ಕಣ್ಣು ತೆರೆದು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ. ಅವನ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿದ್ದು ಜ್ವರವಲ್ಲ, ಬೇಸರವಲ್ಲ, ಹಸಿವೆಯೆಂದು ತಿಳಿಯಿತು. ಅವನಿಗೊಂದು ರೊಟ್ಟಿ ಕೊಡೋಣವೇ ಎಂದು ನೋಡಿದಳು. ಕೊಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಆ ಅಪಾಯದ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಅನೋನ್ಯತೆ ಗಳಿಸಲು ಇಷ್ಟವಿರಲಿಲ್ಲ. ಸಂಶಯ, ಭಯ. ಆದ್ದರಿಂದ ಬೇಗ ಬೇಗ ರೊಟ್ಟಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಆತ ನೇರವಾಗಿ ಅವಳ ಕಡೆಗೆ ಜಿಗಿದು ಎಲ್ಲ ರೊಟ್ಟಿಗಳನ್ನೂ ಕಸಿದುಕೊಂಡು ತಿನ್ನ ಹತ್ತಿದ. ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ನಡೆದುಹೋದ ಸಂಗತಿಗೆ ಬೆಚ್ಚಿ ಆಕೆ ಎದ್ದಳು. “ಹೋ... ಕಳ್ಳ! ಕಳ್ಳ!” ಅಂತ ಚೀರಿದಳು.

ನಿಧಾನಕ್ಕೆ ಸುತ್ತ ಜನ ನಿಂತರು. ಅದರಲ್ಲೊಬ್ಬ ತೆಳಗಿನ, ಎತ್ತರದ, ಕ್ರೂರ ಕಣ್ಣುಗಳ ವ್ಯಕ್ತಿ; ಅವಳನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಾ ನಿಂತು ಕೇಳಿದ; “ಏನಾಯ್ತು?”

ಹೆದರಿಕೆಯಿಂದ ನಡುಗುತ್ತಿದ್ದಳು: “ಈತ... ಕದ್ದ... ನನ್ನ... ನನ್ನ... ನನ್ನ....”

“ಏನನ್ನ ಕದ್ದ?”

“ರೊಟ್ಟಿ ಕದ್ದ. ನನ್ನ ರೊಟ್ಟಿ ಆತ ತಿಂತಿರೋದು.”

ಅತ್ತ ಉದ್ದ ಕೂದಲಿನ ಹಸಿದ ವ್ಯಕ್ತಿ, ರೊಟ್ಟಿಯನ್ನು ಕಚ್ಚಿ ತಿನ್ನುತ್ತಾ ಅರ್ಧ ಮುಗಿಸಿದ್ದ. ಅವನಿಗೆ ಜಗತ್ತಿನ ಪರಿವೆಯೇ ಇದ್ದಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವನ ತೊಡೆಯನ್ನು ಕೂಡ ಸರಿಯಾಗಿ ಮುಚ್ಚಿದ ಪಂಚಿ, ಎದೆ ತೋರುವ ಅಂಗಿ. ಜಡಗಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದ ಉದ್ದ ಕೂದಲು. ಕುರುಚಲು ಗಡ್ಡ. ಅವನ ಏಕಾಗ್ರತೆಗೆ ಜಗತ್ತು ಮೂಕವಾದಂತಿತ್ತು. ಕೆಲವರು ಏನನ್ನೋ ಗೊಣಗಿಕೊಂಡರು; ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೋದರು; ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರು ತಟಸ್ಥರಾಗಿದ್ದರು. ತೆಳಗಿನ, ಎತ್ತರದ, ಕ್ರೂರ ಕಣ್ಣುಗಳ ಮನುಷ್ಯ ಮತ್ತೆ ಕೇಳಿದ: “ಅಷ್ಟಕ್ಕೇ ಇಷ್ಟು ಚೀರಾಡೋದೇ? ಯಾಕೆ ಕದ್ದ ಗೂತ್ತಲ್ಲ?”

ಆತನ ಒಣಗಿದ ಕಂಠದ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೆಲವರಿಗೆ ನಗೆ ಬರಿಸಿತು.

ಆಕೆಯ ಅಸಹಾಯಕತೆ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ತಡೆಯಲಾರದಷ್ಟು ನಡುಕ. ಕಂಠದಲ್ಲಿ ಹೊರಡದ ಧ್ವನಿ ಹೊರಡಿಸುತ್ತಾ ಹೇಳಿದಳು: “ಅಷ್ಟು ಗೊತ್ತಾಗೋಲ್ಲವೇ, ನನ್ನಿಂದ ಆತ ಅದನ್ನ ಕಿತ್ತೊಂಡ.”

“ಹಸಿದಿತ್ತು.... ತುಂಬ ಹಸಿವಾಗಿತ್ತು ಅವನಿಗೆ.” ಉತ್ತರ ನೇರವಾಗಿತ್ತು. ಹಸಿದಿತ್ತಂತೆ, ಅದಕ್ಕೇ ತೆಗೆದುಕೊಂಡನಂತೆ: ಸಮರ್ಪಕವೂ ಹೌದು. ಆದರೆ ಕೆರಳಿದ, ಅಸ್ತವ್ಯಸ್ತ ಮನಸ್ಸು ಏನನ್ನಾದರೂ ಹೇಳಲೇಬೇಕೆಂದು ತಡವರಿಸುತ್ತ ಅವಳಿಂದ ಅನ್ನಿಸಿತು:

“ಕೇಳಿದ್ದರೆ ನಾನೇ ಕೊಡಿದ್ದೆ. ಕಿತ್ತುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ...” ಅವಳ ಮಾತು ಸುತ್ತಣ ಗದ್ದಲದಲ್ಲಿ ಕರಗಿತು, ಜನ ನಕ್ಕರು, ಚೀರಾಡಿದರು. ಅವರ ಕುತ್ತಿಗೆಯ, ಎದೆಯ ಹತ್ತಿರ ಬಿಸಿ ಉಸಿರು, ಬೆವರು ಕೀಳಿಸುವ ಚುಡಾವಣೆ. ದುರ್ಬಲ ದೇಹದ, ಅಗಲ ಕಣ್ಣುಗಳ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಗಂಟಲು ಎತ್ತರಿಸಿ ಕೇಳಿದ:

“ನಿಮ್ಮಂಥವರ ಮಾತು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಇದು ಬಹಳ ಕಾಲದಿಂದ ನಡೆದು ಬಂದಿರೋ

ಕತೆ. ನಮ್ಮ ಹತ್ರ ಬಿಡಬೇಡಿ. ನಿಮ್ಮ ಮಗು ಮೇಲೆ ಆಣೆ ಮಾಡಿ ಕೇಳಿ, ಕೂಡಿಕೂಡಿ ಕೂಡಿದ್ದಿರಾ? ಕೇಳಿದ್ರೆ ಕೂಡಿದ್ದಿರಾ?”

“ಆಣೆಗೇನಯ್ಯ” ಅಂತ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಹೀಯಾಳಿಸಿದ.

ಹೆಂಗಸೊಬ್ಬಳ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಬರದೆ ಕಂಪ್ರಿ ನಾಯಿಗಳು ಸಹ ಕೂಗುವುದು ಕಂಡು ಅವಳಿಗೆ ಎಲ್ಲಿಲ್ಲದ ಸಿಟ್ಟು ಬಂತು. ತಾನು ಸತ್ತರೂ ಚಿಂತೆಯಲ್ಲದೇ ಗಟ್ಟಿ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿ ಜೀರಿದಳು: “ನೀನ್ಯಾರಯ್ಯ ಆಣೆ ಮಾಡಿಸೋಕೆ? ನನ್ನಿಷ್ಟು ಬಂದಿದ್ದು ಕೂಡಿದ್ದು ಇಲ್ಲದ್ದು ಇಲ್ಲ. ಹೆಂಗಸಿನ ಕೈಯಿಂದ ಕಿತ್ಯಾಂಡು ಆ ನಾಯಿ ತಿಂತಿದ್ದು ಬೈದಿದ್ದರಲ್ಲ—ತಾವಣಿ ಯಾಗೋಲ್ಲವಾ? ನಿಮಗ್ಯಾರಿಗೂ ಹೆಂಡ್ತಿ, ಮಕ್ಕಳು ಇಲ್ಲಾ? ಧೂ-ವಾಯಿಗಳಾ?”

“ವಾಗಾದರೆ ನಾವೆಲ್ಲ ನಾಯಿಗಳು?”

“ಮತ್ತೇನು? ದೂರ ಸರಿ. ನನ್ನ ಮುಟ್ಟಬೇಡ.”

“ನಾಯಿಗಳಿಗೆ ಹೆಂಡ್ತಿ ಯಾಕ್ರೀ, ಮಕ್ಕಳು ಯಾಕ್ರೀ?” “ಆ ಮುಂಡೆ ಮೂತಿಗೆ ಗುದ್ದೋ.” “ರೋಫ್ ನೋಡಯ್ಯ ಅವಳಾ?”

“ನನ್ನ ಕೈ ಮುಟ್ಟಿದ್ರೆ ಚಪ್ಪಲಿ ತಗೋಬೇಕಾಗುತ್ತೆ. ದೂರ ಸರೀತೀಯೋ—ಇಲ್ಲ—” ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತ ಅವಳ ಕಂಠ ದೊಡ್ಡದಾಯಿತು. ಚೀತ್ಕಾರವಾಯಿತು. ಜನರ ತುಳಿತಕ್ಕೆ ಜಜ್ಜಿಕೊಂಡು ಚೀಲ, ಟ್ರಂಕು ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ಮರೆಯಾದವು. ಸ್ವೇಚ್ಛಿನ ಎಣಿಸಲಾರದಷ್ಟು ಜನ ಸುತ್ತ ಸೇರಿದರು. ‘ಧೂ’ ಅಂತ ಉಗಿದಳು. ಸುತ್ತ ಸೇರಿದ್ದವರು ನಕ್ಕರು, ಜಪ್ಪಾಳೆ ತಟ್ಟಿದರು. ಸಹಸ್ರ ಕಣ್ಣುಗಳು ತನ್ನತ್ತ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಅವಳಿಗೆ ಅಂಥ ಅನುಭವ ಅದೇ ಮೊದಲು. ಬೆತ್ತಲೆ ನಿಂತಂಥ ಅನ್ನಿಸಿಕೆ. ಸುತ್ತಣ ಒತ್ತಡಕ್ಕೆ ನೀತಿ ಬಿಟ್ಟುಹೋಗುವ ಭಯ. ಆಗ ಜನರ ಗುಸುಗುಸು, ಭಯ ಶುರುವಾಯಿತು. ಯಾರೋ ‘ಫೋಲೀಸ್’ ಅಂದರು. ದೂರದಲ್ಲಿ ಜನರನ್ನು ಇಕ್ಕಲಕ್ಕೆ ಒತ್ತರಿಸುತ್ತ ಒಬ್ಬ ಫೋಲೀಸ್ ಬರುತ್ತಿದ್ದ. ಅವಳಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಜೀವ ಸುಳಿಯಿತು. ಭಯ ಅಳುವಾಗಿ, ದೊಡ್ಡದಾಗಿ, ಅಸಹಾಯಕಳಾಗಿ ಅತ್ತಳು. ಫೋಲೀಸ್ ಏನನ್ನೋ ಕೇಳುತ್ತ ಗಡಿಬಿಡಿಯಿಂದ ಬಂದ. ಅವನ ಮುಖ, ಮೈ ಬೆವರಿತ್ತು. ರಾಹುಕಳೆ ಇತ್ತು. ಹತ್ತಿರ ಬಂದವನೆ ಅವಳಿಂದ ಚೀಲ ಕಸಿದುಕೊಂಡ; ಭಿಕ್ಷುಕನ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ ಅವನಿಂದ ರೊಟ್ಟಿ ಕಿತ್ತುಕೊಂಡು ಅವನಿಗೆ ಕೋಲಿನಿಂದ ತಲೆಗೆ ಬಾರಿಸಿದ. ಜನ ತೆಪ್ಪಿಗೆ ನಿಂತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ರೊಟ್ಟಿಯ ಕಳ್ಳನಿಗೆ ಹೊಡೆತ ಬಿದ್ದೊಡನೆ ಕೋಪದ ಅಲೆ ಎದ್ದಿತು. ಕೋಪ ಕೃತಿಗೆ ಇಳಿಯಲು ಹವಣಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಭಿಕ್ಷುಕನಿಗೆ ಫೋಲೀಸ್ ಇನ್ನೊಂದು ಎಟು ಕೊಟ್ಟ; ರಕ್ತ ಚಿಮ್ಮಿತು. ಆತ ತತ್ತರಿಸಿ ನಿಂತ. ಫೋಲೀಸಿನವನಿಗೂ ಭಯವಿರಬೇಕು. “ಹೋಗಿ ಸಾರ್, ಹೊರಟುಹೋಗಿ” ಅಂತ ಅವರನ್ನು ಕೋಲಿನಿಂದ ನೂಕಹತ್ತಿದ. ಆಕೆ ಕಳ್ಳನನ್ನು ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಳು; ರಕ್ತ ಸುರಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಜನ ಫೋಲೀಸಿನವನ ದೊಣ್ಣೆ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು, “ಯಾಕೆ ಹೊಡೆದೆ?” ಅಂತ ಕೇಳಿದರು. ಇನ್ನೇನು ಫೋಲೀಸ್ ಜನರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ತುಕಡ ಆಗಬೇಕು—

“ಬೇಡಿ. ಯಾರನ್ನೂ ಹೊಡೀಬೇಡಿ” ಅಂದಳು ಆಕೆ. ರಕ್ತ ಸುರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ‘ಕಳ್ಳ’ನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅವನನ್ನು ಮುಟ್ಟಲಾರದೆ, ಮುಟ್ಟಬೇಕೆಂದು ಆಶೆಯಾಗಿ, ಆದರೂ ಮುಟ್ಟಲಾಗದೆ ನಡುಗುತ್ತ ತನ್ನ ಬಟ್ಟೆ, ಟ್ರಂಕಿಗಾಗಿ ತಡಕಾಡಿದಳು. ಫೋಲೀಸ್ ಭಯದಿಂದ ನಿಂತಿದ್ದ. ಆತ ಅಂದ, “ಅಮ್ಮಾ, ನಿಮ್ಮಿಂದ ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ರಾಮಾಯಣ. ಇಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು ಹೋಗಿ. ನಿಮ್ಮಂಥೋರಿಂದ ತಲೆ ಹೋಗುತ್ತೆ” ಅಂತ ಜನಕ್ಕೆ ಮೆಚ್ಚುಗೆಯಾಗುವ ಮಾತಾಡಲು ಯತ್ನಿಸಿದ. ಆದರೆ ಹೋಗುವುದು ಆಕೆಗೆ ಸಾಧ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ. ಚೀಲದಿಂದ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಆ ‘ಕಳ್ಳ’ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ, ಎಲ್ಲ ಜನರಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕೆನ್ನಿಸಿತು. ಹಣ್ಣನ್ನು ಚೀಲದಿಂದ ತೆಗೆದು ಅದರ ಜೊತೆಗಿದ್ದ ಸ್ಕೋ, ಪೌಡರ್, ಕಾಲುಚೀಲ, ಗೊಂಬೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡು ಎಲ್ಲರಿಗೆ ಕೊಡಹೋದಳು. ಮೂಕವಾಗಿ ಕೈ ಚಾಚಿದಳು—ಆದರೆ ಯಾರೂ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. “ಕ್ಷಮಿಸಿ” ಅನ್ನಲು ಯತ್ನಿಸಿದಳು. ಬಾಯಿಗೆ ಮಾತು ಬರಲಿಲ್ಲ. ನಿಶ್ಚಕ್ರವಾದ ಕೈಯಿಂದ ಹಣ್ಣು, ಕಾಲುಚೀಲಗಳೆಲ್ಲ ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದವು.

ಆಗ ದೂರದ ವಿಶಲ್, ಜನಕ್ಕೆ ಭಯ ಹುಟ್ಟಿಸುವ ಮಿಲಿಟರಿ ಕೂಗು ಕೇಳಿಸಿತು. ಜನ ಮೆಲ್ಲಗೆ ಚದುರಲು ಯತ್ನಿಸಿದರು. ದಟ್ಟ ಸಂದಣಿಯಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಅಷ್ಟು ಸುಲಭವಲ್ಲ. ನೂಕುನುಗ್ಗಲು ಶುರುವಾಯಿತು. ತಟಸ್ಥವಾಗತೊಡಗಿದ್ದ ಫೋಲೀಸ್ ಹೊಸ ಹುಮ್ಮಸ್ಸಿನಿಂದ ಜನರಿಗೆ ಲಾಠಿ ಪ್ರಹಾರ ಮಾಡಹತ್ತಿದ. ಆಕೆ “ಬೇಡಿ, ಹೊಡೀಬೇಡಿ” ಅಂದಳು. ಯಾರಿಗೂ ಅವಳ ಮಾತು ಕೇಳಿಸಲಿಲ್ಲ.

ರಿಸರ್ವ್ ಪಡೆ ಜನರ ಮೇಲೆ ಎರಗಿತು. ಫೋಲೀಸಿನವನು “ನೋಡಿ, ಈ ಜನರ ತರಲೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಇದ್ದದ್ದೆ, ಬನ್ನಿ. ಈಗ ಎಲ್ಲೂ ತೊಲಗ್ತಾರೆ” ಅಂತ ಅವಳ ರಟ್ಟೆ ಹಿಡಿದು ಎಳೆದ. ತೋಳನ್ನು ಸುತ್ತಿ ಬೆನ್ನನ್ನು ಹಾದು ಮೊಲೆಗಳನ್ನು ನೇವರಿಸುವ ಆ ಫೋಲೀಸ್ ಕೈ. ಅವನಿಂದ ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಯತ್ನಿಸಿದಳು. “ಅವರು ಯಾಕೆ ಜನಕ್ಕೆ ಹೊಡೀತಿದಾರೆ? ಬೇಡಿ. ಹೊಡೀಬೇಡಿ. ನಾನು ಬರೋಲ್ಲ. ನೀವು ಹೋಗಿ—ನನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಬಿಡಿ” ಅಂದಳು. ಆದರೆ ಆತ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ; ಬೆವತ ಎದೆಯನ್ನು ಒತ್ತಿದ ಅವನ ಖಾಕಿ ಎದೆ. “ನಿನಗೇನು ತಲೆ ಸಮವಿಲ್ಲ-ಬಾ ಮಹರಾಯ್ತಿ-ನಮ್ಮ ಪ್ರಾಣಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತೆ, ಸುಮ್ಮನೆ ಬಾ” ಅಂದ ಫೋಲೀಸ್.

ರಿಸರ್ವ್ ದಳದ ಪ್ರಭಾವ ಜೋರಾಗಿತ್ತು. ಜನ ದೂರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ನಿಂತು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು: ಕ್ರೂರವಾಗಿ, ಸೇಡು ತುಂಬಿದ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ. ಆದರೆ ರೊಟ್ಟಿಯ ಕಳ್ಳ ಅದೇ ಕಂಬದ ಹತ್ತಿರ ರಕ್ತ ಸುರಿಸುತ್ತ ನಿಂತು ಅವಳನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ. ಫೋಲೀಸ್ ಅವಳನ್ನು ದರದರ ಎಳೆದೊಯ್ದು ರಿಸರ್ವ್ ಮಂದಿಯ ಹತ್ತಿರ ಬಿಟ್ಟ. ಆಕೆ ರಾಜಕುಮಾರಿಯೋ ಎಂಬಂತೆ ಅವಳ ಸುತ್ತ ಫೋಲೀಸರು ನಿಂತರು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಓಡಿಹೋಗಿ ಗುಂಪಾಗಿ ದೂರದಲ್ಲಿದ್ದ ಜನರಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಆಕೆಗೆ ಆಶೆಯಾಯಿತು; ಅವರಿಂದ ಹೊಡೆತ ತಿನ್ನಬೇಕು ಅನ್ನಿಸಿತು; ಅವರೊಂದಿಗೆ ಕೋಪ ತೋರಬೇಕೆನ್ನಿಸಿತು.

ಆದರೆ ಸುತ್ತ ಪೋಲೀಸ್, ಹಿಂದೆ ಹೊರಟ ವ್ಯಾನು, ಲೆಫ್ಟ್, ರೈಟ್, ಲೆಫ್ಟ್, ರೈಟ್. ದಿಗ್ವಿಜಯ ಸಾಧಿಸಿದಂತೆ ಅವಳನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೊರಟರು. “ಎಲ್ಲಿಗೆ?” ಅಂದಳು. “ಬನ್ನೀಮ್ಮ, ನಿಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಕಳಿಸುತ್ತೇವೆ” ಅಂದ ಅವರಲ್ಲೊಬ್ಬ. ಕಂಬನಿ ಉಕ್ಕಿ ಬಂತು. ಹಿಂದಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿ ನೋಡಿದಳು. ಸ್ವೇಷನ್ನಿನ ಕಂಬಿಗಳು, ಗೋಡೆಗಳು, ಮೂಟೆಗಳ ಸಂದಿನಲ್ಲೇ ಆ ಭಿಕ್ಷುಕ ಕಾಣಿಸಿದ—ಜ್ವರ, ಕೋಪ, ಹಸಿವೆಯ ಅವನ ಕಣ್ಣು ತನ್ನನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತಿತ್ತು. ನೋಡುನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಆತ ತಾನು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲೇ ವೆಜ್ಜೆಹಾಕುತ್ತ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಹಾಗಿತ್ತು, ಕಣ್ಣೊರೆಸಿಕೊಂಡು ನೋಡಿದಳು. ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ. ಪೋಲೀಸಿನವರ ಗಬ್ಬು ವಾಸನೆ. ಕಣ್ಣುಮುಚ್ಚಿದೊಡನೆ ಆತ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ—ಹಸಿರು ಅಂಗಿ, ತೊಡೆ ಮುಚ್ಚಿದ ಪಂಚೆ, ಹಸಿವು ತುಂಬಿದ ಕಣ್ಣು, ರಕ್ತ....